

tisti posamezni naši prijatelji in pa občine in posojilnice, ki so mislili postati pokrovitelji našega društva, postali že prejšnja leta; nekaterim pa tiči v želodcu naša organizacija, naša hranilnica in naša tiskarna in mislijo, da porabimo nabrani denar v te namene, kar pa seveda ne odgovarja resnici. Posojilnice so nam darovale letos 520 K, občine z Ljubljano vred, ki plačuje 500 K na leto, 600 K in štiri učiteljska društva (sežansko, ljubljanska okolica, kamniško in tržaška okolica) 200 K. Tvrška Grubbauer in trgovec Bahovec sta darovala 400 K. Pokrovitelj je prišlo letos 5, in sicer: Hranilnica in posojilnica učit. konvikta, Glavna posojilnica v Ljubljani, Okrajna posojilnica v Kobaridu, Tolminska hranilnica in posojilnica in Notranjska posojilnica v Postojni. Izmed županstev je plačalo županstvo v Metliki 3. rok in županstvo v Idriji pa 2. rok po 50 K na račun pokroviteljine. Izmed okr. učit. društev so plačala na račun pokroviteljine po 50 K Sežansko učit. društvo 3. rok, Ljubljanska okolica 3. rok, Kamniško učit. društvo 2. rok in Učit. društvo za Trst in okolice pa 1. rok.

C. F. J. I. jubilejska ustanova se je izplačala Mariji Osana. Prvotna glavica te ustanove se je pomnožila za 72 K 62 h ter znaša letos 3152 K 81 h; pokojni Josip Traven je zapustil za to ustanovo 3586 K 63 h in obresti tega legata pa znašajo približno 96 K; ako seštejemo te vsote, znaša ustanova 6835 K. Ta glavica bo donosala nad 300 K obresti in zato nam bo mogoče na podstavi ustanovnega pisma, glasom katerega se mora $\frac{1}{3}$ obresti pripisati vsako leto h kapitalu, razpisati 1908. leta, ko praznujemo cesarjevo vladarsko 60 letnico, razpisati dve novi ustanovi po 80 K.

Kolekta poštnih znamk se je preživela, kakor so se svoj čas preživele znamke za učiteljski konvikt. Prav dobro nam domestilo za "kolekto" bodo Janko Žirovnikove narodne pesmi za šolsko mladino. Natisnilo se jih je 20.000 komadov. Tiskarski in knjigoveški stroški, ki so znašali 1244 K 22 h, so bili poravnani že koncem novembra, in sicer iz kupička, le 80 K se je plačalo iz glavnice. Od 1. decembra dalje teče že dobiček, in sicer je že blizu 300 K, ki pa v letošnjem računu še ni vštet. Dobitka bo pa toliko več, čim bolj se bodo razpečavale te krasne pesmi. Odvisno je to edinole od učiteljstva.

Koncertov na korist konviktu letos ni bilo nikjer; umestno bi bilo, da v jubilejskem letu priredi vsako društvo v proslavo cesarjevega 60 letnega vladarskega jubileja koncert na korist učiteljskemu konviktu ter položi svoj jubilejski dar na žrtvenik našega društva.

Knjižice „Pri našem cesarju“ je še veliko iztisov neplačanih. Prizadeta šolska vodstva prosimo, da store svojo dolžnost, sicer bomo primorani poslati račun na krajni šolski svet.

Ko pove blagajnik še, kje je naložen denar in pokaže dotične hranilnične knjižice, končuje svoje poročilo s pozivom, da se učiteljstvo v jubilejskem letu poprime s posebno vnemo nabiranja darov za to društvo.

Da je ves denar plodonosno naložen, je treba posebno poudariti, ker je prišla na deželno vlado — od naših prijateljev! — anonimna ovadba, da je društvo ves denar založilo v Učit. tiskarno. To je seveda gola in hudobna laž.

Tov. Gregorin je predlagal, da se takoj pošljejo prošnje na občine za podporo.

Blagajnik obljubi, da se to takoj zgodi, kakor se je doslej vsako leto.

Tov. Kabaj je predlagal, naj se izreče vodstvu popolno zaupanje, kar je bilo soglasno sprejeto.

Pregledovalec računov tov. Kečelj je povedal, da so bili računi vestno pregledani ter so v najlepšem redu.

Volitve.

Na predlog tov. Šege je bil izvoljen stari odbor z vzklikom, in sicer: Furlan Jakob, predsednik; Jelenc Luka, podpredsednik; Režek Juraj, tajnik; Dimnik Jakob, blagajnik; Gärtner F., Gangl Engelbert, Scheschark Fr. in Šijanec Ignacij odborniki. Za revizorje so bili izvoljeni Bernot, Sadar in Kečelj.

Predlogi.

Tov. Križman je predlagal, naj se sklene v proslavo cesarjeve 60 letnice zgraditi konvikt. V ta namen se naj občinski svet naprosi, da nakaže obljubljeni stavbišče, a stavbni kapital se naj dopolni z amortizacijskim posojilom. Dalje ko bomo odlašali, dražja bo stavba. Govornik upa, da se bodo mlajši kolegi z največjo vnemo lotili nabiranja prispevkov. Bolelo bi ga sree, ako bi se 25 letnica „Zaveze“ ne mogla slaviti pod lastno streho.

— Razvila se je daljša debata. Tov. Dimnik je opozarjal na žalostne izkušnje pri zgradbi „Narodnega doma“, „Katoliškega doma“ itd., kjer so gradili, preden so imeli skupaj potrebni stavbni kapital. Tov. Gangl je rekel, da naj v jubilejskem letu začne služiti učiteljstvo samemu sebi. Storilo je za vse mogoče namene, delalo za druge, naj stori končno tudi kaj zase. Ako vsak izmed 2000 učiteljc in učiteljev prispeva na mesec po 2 K, pomnožilo bi se imetje v treh letih na okroglih 215.000 K, potem bi se mogel učiteljski dom graditi, na zgradbo pa bi se zapisalo „Učiteljstvo — sebi“.

— Tov. Likar je predlagal, naj se odbor izprožene misli resno poprime ter poskrbi za odseke po deželi s pokrovitelji, ki bodo imeli vso akcijo v rokah. Tov. Jelenc je predlagal, naj se ta posel izroči že obstoječim odsekom za izvenšolsko delovanje pri okrajnih učiteljskih društvih.

— Na predlog tov. Dimnika so se vsi predloženi odstopili odboru v proučevanje. Tovariš Šega je izrekel željo, naj odbor pride pred prihodnji občni zbor s konkretnimi predlogi. Tov. Zupan pa je predlagal, naj se vsi nadaljni tozadevni predlogi pošljejo odboru. S tem je bil občni zbor končan.

* * *

Takoj potem se je vršil občni zbor „Deželnega slov. učit. društva“. Poročilo o tem zborovanju priobčimo prihodnjic.

Važen poziv štajerskemu učiteljstvu.

Že nekaj let obračamo učitelji pozornost na ureditev pravnih razmer šole in našega stanu. Tozadevne težnje se kažejo v tem, da so nastale okrajne, deželne in državne organizacije, ki ščitijo in branijo pravo v šolskih vprašanjih in pravico učiteljstva.

Prizivi na višje inštanice, ki se množijo vedno bolj, so dokaz, da se zavedajo šolske oblasti svojih, učitelji svojih pravic.

Po odlokih, ki se provzročijo potom postavnega zasledovanja šolskih in stanovskih zadev, se ne ustreza le interesom posameznika. Mnogokrat se uravnajo in popravijo na tak način splošni nazor o šolstvu in učiteljskih pravicah, ki so poprej nasprotovali duhu in zmislu šolskih postav.

Tudi učitelju, ki ne išče zavetja svojih pravic pri pravobrambni organizaciji, je nujno potrebno, da pozna glede na šolstvo izišle odredbe in odloke. To znanje mu je varen in siguren voditelj v vseh šolskih in stanovskih stvareh, daje mu pogumne delavnosti in čut mirnosti, kadar hodi pravno pot in pot prava v zavozlanih in kočljivih slučajih.

Zavedanje o pravici in pravu je dovedlo učiteljstvo do iskanja zanesljivih in natančnih svetovalecev. Najboljši svetovalec naš je zbirka šolskih postav, uredeb in odlokov, ki uredijo dejstvene potrebsčine šolstva in stanu, ki njemu služijo. Takšno zbirko izdaje n. pr. tudi nemško dež. učit. društvo na Češkem. Zbirka postav in odlokov na šolskem polju sicer ne služi le učiteljem in njihovim organizacijam, marveč je tudi šolskim oblastim največje veljave.

Potrebnost zbirke šol. postav i. dr. ču-timo štajerski učitelji od dobe, odkar je nehala izhajati zbirka „Die neuen Gesetze und Verordnungen auf dem Gebiete der Volksschule in Steiermark.“

Pri uradnih konferencah — tudi v štajerski dež. konferenci iz leta 1905. — v učit. društvih in zvezah se je čestokrat izrekla želja po izdaji zbirke šolskih postav in določb.

Kot izvršitev dotičnih predlogov lahko smatramo izdajanje šolskih postav itd., ki ga prireja c. kr. dež. šolski nadzornik g. Peter Končnik v Gradcu. Ta zbirka prinaša mnogo do sedaj neobjavljenih odlokov in je zaradi tega dobrodošla dopolnitev zgoraj omenjene, prekinjene zbirke.

Da bi se ustreglo splošni želji po načrtno in pregledno urejeni zbirki štaj. šolskih postav, je sklenil odbor gospodarskega oddelka graške podružnice društva „Lehrerhausverein“ na Dunaju, da priredi izdajo dela ustrezajočega potrebam učiteljstva.

Stvarni, a posebno denarni pomisleki, so bili dotičnemu odboru povod, da je čakal z izdajo zbirke, dokler ne izide izvrševalna uredba k ministrskemu šolskemu in učnemu redu.

Sedaj, po objavljeni izvršilni uredbi, je prišel primerni čas, da stopi odbor pred učiteljstvo ter ga obvesti o podjetju s prošnjo za razumno podporo.

Delo, zbirka šolskih postav itd. bo obsegalo tri dele. V 1. delu bodo zbrane in časovno urejene državne šolske postav, ministrski odloki in uredbi. 2. del bo imel dež. šolske zakone in najvažnejše odloke c. kr. dež. šolskega sveta. 3. del bo izšel pozneje in bo imel učne načrte.

V zbirki ne bo odlokov, ki so le priličnega pomena in takšnih, ki so se razveljavili po poznejših odlokih. Vsakemu delu bo dodan pregledni zapisnik vsebine, 2. delu tudi stvarni zaznamek (register), kot dodatek pa nekaj določb drž. zakonika, katerih poznanje je učitelju potrebno.

Da bo knjiga za rabo ročna in uslužna, bo imela podčrtno-nožne opazke k najvažnejšim razsodbam drž. sodišča, zbrane v posebnih, preglednih zapiskih. Pri sestavi zbirke se je gledalo na to, da so se odnošaji po vsebini enakih ali sličnih določb uvrstili tako, da se lahko hitro najdejo.

Odbor za izdajo zbirke šolskih postav i. dr. se nada, da je ustvaril po mnogoletnem in trudopolnem delu to, kar bo dobro došlo vsem upravičenim zahtevam. Toda gre za to, da pride dogotovljena zbirka v tisk. Četudi odbor oceni vse došle predloge prav stvarno in stremi po zmanjšanju stroškov, se mu zdi podjetje nevarno, dokler ni zasigurjena moralna in gmotna podpora od c. kr. dež. šolskega sveta, okrajnih in krajnih šolskih svetov, šol. vodstev in od učiteljstva. Da dobi odborov računski kalkul realno in sigurno podlago, mora visokost izdaje poznati vsaj približno. Od tega je naravno odvisna visokost stroškov in prodajalna cena knjige. Prvi in drugi del knjige bosta imela okolo 1100 strani in cena bo 6—8 K.

Odbor prosi in vabi tem potom učitelje in učit. društva, ter vsešolske oblasti, da blagovolijo važnost zbirke š. postav uvaževati in naročiti opisano delo.

Oglašja za svoječasni kup tukaj priporočene zbirke je poslati na poštnih dopisnicah Francetu Monscheinu, šol. vodji v Tobelbadu pri Gradcu, in sicer čim prej mogoče.

Pripomniti je še, da se poteguje odbor za doteraznjo zbirke od dež. š. sveta. Na stanovski zavednosti učiteljstva je ležeče, bo li zamoglo od njega zaželeno delo v svet ali ne.

S tovariškim pozdravom odbor za prireditve in izdajo zbirke štaj. š. postav.

M. Camuzzi, načelnik; Franz Monschein, namestnik; Franz Schlumpf, tajnik.

Po „Pedag. Zeitschrift“ z dne 17. nov. 1907. August Požegar.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Slovenska šolska Matica. Odborove seje dne 22. decembra 1907 ob 3. uri popoldne v zbornici II. mestne deške ljudske šole v Ljubljani so se udeležili: predsednik Henrik Schreiner in odborniki: dr. Janko Bežjak, Viktor Bežek, Jakob Dimnik, Hinko Družević, Franc Gabršek, Jos. Mešiček, Andrej Senekovič in urednik dr. Josip Tominec.

I. G. predsednik se spominja v toplih besedah rajnega odbornika Vekoslava Strmška in njegovih velikih zaslug za društvo. Vznak sožalja vstanejo navzoči odborniki s sedežev.

Nato pozdravlja gosp. predsednik novega odbornika g. Josipa Mešička, ki je vstupil v odbor kot Strmškov namestnik, in čestita v odborovem imenu blagajniku, gosp. Andreju Senekoviču, ki je bil ob svojem umirovljenju odlikovan z naslovom c. kr. vladnega svetnika.

II. Tajnik, g. Franc Gabršek, prebere zapisnik zadnje odborove seje z dne 24. marca 1907., ki se odobri.

G. predsednik poroča, da je ocena Jos. Brinarjevega spisa „Zgodovinska učna snov za učence“ dokaj ugodna, vendar bodi snov kratka, zato bo treba spis še skrajšati.

Dalje pojasni g. predsednik, da v Tolminskem učiteljskem društvu ni predaval, ker je napovedano zborovanje odpadlo.

III. Tajnik poroča o kurentnih rešitvah izza zadnje odborove seje, ki se vzamejo odobrilo na znanje.

IV. Hans Trunkovega letaka „An die Eltern“ se je v slovenskem prevodu z naslovom „Staršem šolske mladine“ natisnilo 15.000 iztisov; 5000 iztisov je naročilo c. kr. ministristvo za bogočastje in nauk za poprečni znesek 100 K, ostalim 10.000 iztisom se določil prodajalna cena po 2 h za iztis. Slavna šolska vodstva, oziroma krajni šolski sveti se vabijo, da hitro naroče potrebno število iztisov, dokler je kaj zaloge. Spis je prav primeren, da se razdeli staršem ob raznih ugodnih prilikah.

V. Sklene se, da se zopet vloži na c. kr. ministristvo za bogočastje in nauk prošnja za stalno letno podporo, oziroma za priporočilo in nakup knjig iz l. 1905., 1906. in 1907. Ob enem se predlože dotične knjige.

VI. Občinski javni knjižnici v Tolminu in knjižnici v Št. Jurju ob južni železnici se prepuste društvene knjige po znižani ceni.

VII. Da si osnuje društvo svojo knjižnico, je poslal odbor doslej raznim slovenskim, drugim slovanskim ter nemškim društvom in časopisom Maticine publikacije brezplačno s prošnjo, da bi tudi dotična društva in časopisi pošiljali Matici svoje proizvode v zameno. Ta prošnja je imela prav malo uspeha. Zato se bo znanprej brezplačno pošiljanje društvenih knjig ustavilo, ako ne dobi Matica v zameno dotičnih proizvodov.

VIII. Blagajnik, g. Andrej Senekovič, poroča o denarnem stanju z dne 21. decembra 1907. Dohodkov je bilo 6836 63 kron, stroškov 1018 88 K, ostane torej v blagajnici 5817 74 K. Preostanek iz leta 1906. znaša 937 47 K. Spominski listi kažejo prebitka 186 K.

IX. Ker so spominski listi že pošli, se sklene, da se založe novi, toda z lepšim okvirom, v manjši obliki in na tršem papirju. Besedilo ostane isto. Okvir bo narisal g. profesor Anton Gvaiz v Gorici.

X. Za l. 1907. je izdala Matica napovedane štiri knjige, ki so že dotiskane, oziroma bodo dogotovljene še pred Novim letom in se začno takoj nato razpošiljati, tako da jih prejmo društveniki pravočasno.

I. zvezek „Komentiranih šolskih klasikov“ (Prešernov „Krst pri Savici“) pa izide v založbi „Slovenske šolske Maticе“ tekem l. 1908.

XI. Za leto 1908. se določijo naslednje knjige:

1. Slavnostna izdaja Pedagoškega Letopisa, VIII. zv., v proslavo 60 letnice vladanja cesarjevega s primernim uvodnim člankom;

2. Nazorni nauk za 2. in 3. šolsko leto, 2. snopič (konec);

3. Šola in dom s posebnim ozirom na roditeljske večere, II. (praktični) del;

4. Popularno - znanstvena knjižnica, I. zv.;

5. eventualno: Prirodopisna ali prirodoslovna učna snov za ljudske šole.

Za leto 1909. se namerava izdati „Zemljepisna učna snov za ljudske šole“ (za Kranjsko, Štajersko, Primorsko [Goriško, Trst z okolico in Istro] in Koroško).

XII. Sklene se, da izda Matica „Narodne otroške igre“ z besedilom. V sledtega se vabijo p. n. učitelji in učiteljice, da zbirajo stvarino in jo pošiljajo odboru.

XIII. Določijo se nagrade za l. 1907.: funkcionarjem in urednikom kakor lani, pisateljem kakor doslej (po 40 kron od tiskane pole).

XIV. Sklene se, da se najame v društvene namene posebna soba.

Kranjsko.

Vdovsko učit. društvo. Prosim vse gg. člane „Vdovskega učit. društva“, da v prihodnje plačujejo letnino vedno le od 1. prosinca do 30. mal-ga travna vsakega leta, ker mi delajo izrednosti velike težave pri sklepanju društvenih računov. Tudi dobe vnvanji člani takoj po novem letu 1908. pošne položnice, da tem lažje ugode zgoraj izraženi želji, ozir. prošnji.

Ljubljanski člani ne dobe poštnih položnic in plačujejo letnino po stari navadi, vendar vselej do konca malega travna vsakega leta po § 10. društvenih pravil, ker sicer molče prenehajo biti člani tega društva.

Jos. Cepuder, društveni blagajnik.

Učiteljski krožek Št. Vid pri Ljubljani ima svoj III. sestanek v četrtek, 16. januarja, pri „Slepem Janezu“. Posebnih vabil ne bo. Gostje dobro došli! Na snidenje!

Društvo slovenskih učiteljc je zborovalo dne 31. decembra pret. l. v šentjakobski šoli v Ljubljani. O zborovanju smo prejeli poročilo, ki ga priobčimo v celoti prihodnjic, ker nam je danes zmanjkalo prostora.